

Edytorstwo książki literackiej

Janusz Dunin (1931–2007) był znanym literaturoznawcą, bibliologiem i bibliofilem. Specjalizował się przede wszystkim w edytorstwie (m.in. *Wstęp do edytorstwa*, 2003) oraz literaturze dla dzieci i młodzieży (m.in. *Książeczki dla grzecznych i niegrzecznych dzieci. Z dziejów polskich publikacji dla najmłodszych*, 1991).

Omawiana monografia jest drugim wydaniem cenionego w środowisku akademickim opracowania z r. 1982. Jest to praca łącząca wiedzę literaturoznawczą z bibliologiczną i historyczną. Przedmiotem opracowania Dunina stały się przemiany postaci książki literackiej w ścisłym powiązaniu z jej funkcją od początku XIX wieku do wybuchu II wojny światowej. Autor nie brał pod uwagę tekstu „sztucznie wypreparowanego”, lecz traktował książkę jako całość. Przyjął założenie, że „zewnętrzne cechy książki w znacznym stopniu determinują nastawienie i oczekiwania czytelników, jako że kierując się jej ukształtowaniem, potrafią oni ocenić, co jest łatwe i popularne, co sensacyjne, a co prawdopodobnie bardziej serio”. Swoimi badaniami Dunin upomniał się o elementy dotychczas lekceważone zazwyczaj w refleksji naukowej, takie jak: okładki, reklamy czy wyklejki, które mają przecież kulturotwórczy sens.

W *Rozwoju cech wydawniczych...* znajdziemy nie tylko analizę różnorodnego materiału źródłowego, lecz także wiele sugestii i inspiracji dotyczących kolejnych naukowych dociekań związanych z wydawaniem książek literackich. Autor zachęca m.in. do badań w zakresie recepcji form książki. Stawia również ważne pytania, np. o to, jak powinny wyglądać reprinty, by uznać je za dostatecznie wierną kopię oryginalnego wydania. Ponadto opracowanie skłania do dyskusji nad tym, jaką rolę w kulturze pełnią edytor czy dystrybutor (księgarz, hurtownik), ponieważ „na los i przyjęcie książki, a wraz z nią zawartego w niej dzieła, oddziaływało nie tylko to, w jaki sposób była ona wydana, ale również ile kosztowała i jak była rozpowszechniana” (s. 55).

Monografia Dunina jest niezwykle cennym źródłem wiedzy zarówno dla badaczy, jak i studentów filologii polskiej – zwłaszcza tych zajmujących się edytorstwem – oraz bibliotekoznawstwa, a także wszystkich innych miłośników książki literackiej. Ze względu na klarowność i zwięzłość wywodu ta bogata informacyjnie praca jest zarazem pasjonująca jako lektura sama w sobie. Osobom, które jeszcze nie sięgnęły po publikację Dunina, przywołam dwie ciekawostki edytorskie. Oto na przykład nie od początku historii książki autor był podawany na pierwszym miejscu (u góry) okładki czy strony tytułowej. Ten powszechny dziś zwyczaj na ziemiach polskich utrwalił się dopiero w ostatnich dziesięcioleciach XIX w. Wcześniej nad autorem (lub jego pseudonimem czy kryptonimem) występował tytuł dzieła z formułą *przez* – np. *Pan Tadeusz...* przez Adama Mickiewicza albo w ogóle nie było nazwiska – np. *Wiązanie Helenki...* przez autorkę *Pamiętki po dobrej matce*. Inne spośród wielu interesujących zjawisk, to reklamy tanich serii, np. XX-wiecznej Biblioteki Groszowej, która zamieszczała na tomikach następujący tekst: „Bacność rodzice! Strzeżcie dzieci przed chorobami zakaźnymi! Nie dawajcie im starych książek! Nie dawajcie im książek z wypożyczalni! W *Bibliotece Groszowej* otrzymacie nowe książki, arcydzieła literatury, taniej niż płaciliście dotąd za wypożyczanie”. A następnie publikowano fragment artykułu z prasy na temat przenoszenia zarazków przez książki.

Na zakończenie nie mogę nie wspomnieć, że omawiana monografia zawiera bogaty materiał graficzny (czarno-biały i kolorowy) w postaci ilustracji i okładek ukazujących przemiany edytorstwa książki literackiej. Ponadto jest wydana starannie i klarownie, co dodatkowo zachęca do sięgnięcia po tę i tak niezwykle interesującą lekturę.

Marcin Lutomiński

Janusz DUNIN, **Rozwój cech wydawniczych polskiej książki literackiej XIX–XX wieku**, oprac. i wstęp Jacek LADORUCKI, wyd. II,

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego,
Łódź 2018.

Winiarczyk:
Weterynaria i ludzie

Diks:
PKA po Ustawie 2.0

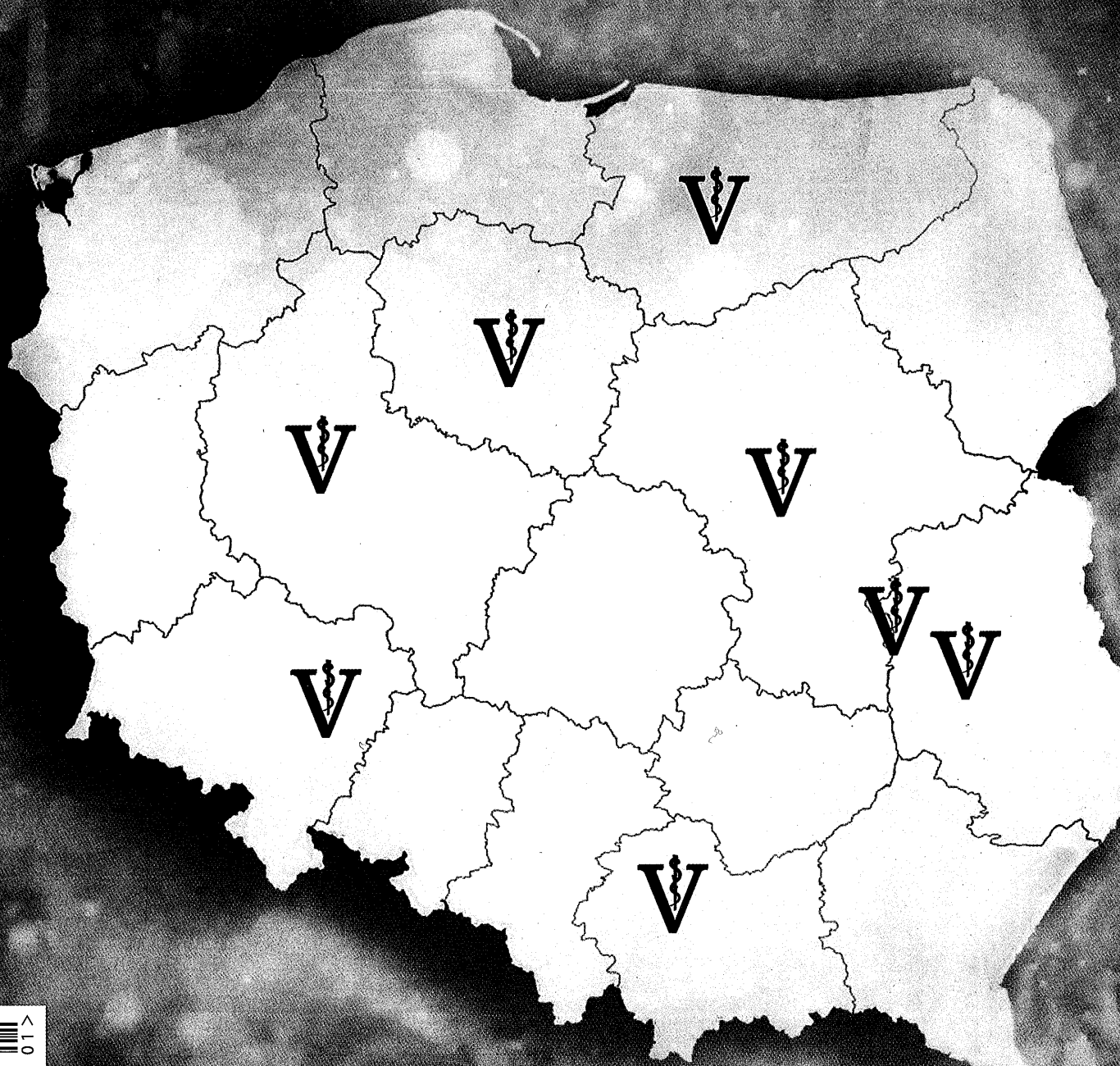
Żylicz:
Można było lepiej

FORUM

AKADEMICKIE

1

Styczeń 2019
18,99 zł (VAT 5%)

Panorama polskiej weterynarii

Str. 12-15, 18-21, 50-51

ISSN 1233-0930
9 771233 093046 01 >

Flipp:
Nowa humanistyka

Tabisz:
Wrażliwy świat

Muzińska:
Szarżujące lodowce